

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/149/2018
Identifikačné číslo spisu: 2115201131
Dátum vydania rozhodnutia: 27.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2115201131.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a členov senátu JUDr. Milana Ľalíka a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. v spore žalobcu S. E., bývajúceho v Q., J. XX, zastúpeného JUDr. Tiborom Sanákom, advokátom so sídlom v Trnave, Námestie SNP 2, proti žalovanej F. E., bývajúcej v Q., U. X, zastúpenej JUDr. Barborou Petrovič, advokátkou so sídlom v Trnave, Hlavná 44, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 11 C 35/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 10. októbra 2017 sp. zn. 26 Co 179/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 5. mája 2016 č. k. 11 C 35/2015-190 I. určil, že právny úkon D. Q. a to uzavretie Dohody o prevode členských práv a povinností z 1. marca 2013, ktorou previedla na žalovanú členské práva k bytu č. 9, na 5. poschodí n.p., U. X, Q., je voči žalobcovi právne neúčinný, II. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 35 513,10 eur do 75 dní od právoplatnosti rozsudku, III. rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že žalobca má voči dlžníčke D. Q. pohľadávku vo výške 35 513,10 eur titulom vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom pohľadávka sa stala vykonateľnou 13. novembra 2013. V konaní nebolo sporné, že medzi D. Q.P. a žalovanou (jej dcérou) prišlo 1. marca 2013 k uzavretiu bezodplatnej dohody o prevode členských práv a povinností, na základe ktorej sa žalovaná stala členkou bytového družstva, čím jej vznikol právny nárok na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu z 31. júla 2013, na základe ktorej sa stala výlučnou vlastníčkou predmetného bytu a príslušného spoluvlastníckeho podielu za kúpnu cenu 180,51 eur. Všeobecná hodnota členského podielu v bytovom družstve k predmetnému bytu bola podľa znaleckého posudku č. 1/2013 v znení jeho doplnenia z konania sp. zn. 9 C 191/2003 vo výške 71 600,- eur. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedeným bezodplatným právnym úkonom prevodu členských práv

k bytu z dlžníčky na jej dcéru je úkonom, ktorým došlo ku kráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa, nakoľko sa ním dlžníčka vzdala členského podielu v družstve bez primeraného protiplnenia, z ktorého by sa žalobca mohol uspokojiť. Súd prvej inštancie mal za to, že právny úkon dohody o prevode členských práv a povinností je právnym úkonom, ktorý ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa a dlžníčka je nemajetná. Uzavrel, že žalovanej sa nepodarilo preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať úmysel dlžníčky ukrátiť veriteľa, keď dôkazné bremeno bolo na jej strane. Súd prvej inštancie nepovažoval za preukázanú obranu žalovanej spočívajúcu v tom, že v čase, kedy prišlo k prevodu členských práv na žalovanú nebol vydaný v konaní sp. zn. 9 C 191/2005 rozsudok a preto nebolo zrejmé, ako uvedené konanie bude skončené, keď v konaní o BSM navrhol žalobca prikázať všetok majetok odporokyni D. Q., ktorá mu bude povinná vyplatiť sumu 1 056 013,- Sk. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 1, 3 O.s.p.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. októbra 2017 sp. zn. 26 Co 179/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie jeho správnosti dodal, že pod vymáhateľnou pohľadávkou je treba rozumieť nielen pohľadávku, na vymoženie ktorej má žalobca voči dlžníkovi v čase vykonania úkonu, ktorého neúčinnosti sa domáha, exekučný titul, ale i pohľadávku, ktorá v dobe, keď dlžník úkon uskutočnil, alebo v dobe, keď dlžník uskutočnil úkon ešte nebola vymáhateľná, ale takou bola v čase rozhodnutia súdu o neúčinnosti právneho úkonu. Uzavrel, že odporovaným právnym úkonom ušli z majetku dlžníčky D. Q. členské práva a povinnosti viažúce sa k družstevnému bytu, pričom odporovaný právny úkon bol urobený v prospech žalovanej, ktorá predmetný byt kúpila do vlastníctva, členské práva a povinnosti, ktoré by sa viazali k tomuto bytu teda neexistujú a nemožno ich postihnúť v exekučnom konaní. Za správny preto považoval aj výrok II, ktorým žalobca získal exekučný titul, t. j. titul, ktorým mu bola priznaná náhrada voči žalovanej, ktorá mala z odporovateľného právneho úkonu prospieť.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“). Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne. Prípustnosť dovolania vyvodzovala § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C.s.p., keď mala za to, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. Poukázala na to, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 253/2012, v zmysle ktorého právnemu úkonu možno odporovať vtedy, ak existuje vymáhateľná pohľadávka žalobcu voči svojmu dlžníkovi, ktorý ho na jej uspokojení ukrátil tým, že svoj majetok previedol neekvivalentným právnym úkonom na tretiu osobu, pričom vymáhateľnou sa pohľadávka môže stať aj v priebehu konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Uviedla, že predmetnú skutočnosť nikdy nespochybňovala a ani nerozporevala. Poukázala na skutočnosť, že v čase, keď došlo k uzatvoreniu Dohody o prevode členských práv a povinností žalobca nedisponoval žiadnou pohľadávkou voči svojej bývalej manželke a v tom čase disponoval majetkom tvoriacim masu BSM. Za otázku, ktorá doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešená považovala otázku, že ten, kto v dobe, kedy bol urobený napadnutý právny úkon ešte nemal pohľadávku voči dlžníkovi, nemôže sa úspešne domáhať odporovania tomuto úkonu. Bola názoru, že zánikom manželstva síce zaniká BSM, avšak táto skutočnosť neznamená vznik pohľadávky ktoréhokoľvek z bývalých manželov voči sebe navzájom, keď zánik BSM spôsobuje iba následok spočívajúci vo vzniku práva na vypořádanie BSM, nie však vznik pohľadávok.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenie pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. V zmysle § 421 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa názoru žalovanej je jej dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 421 ods. 1 C.s.p.

9. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v C.s.p., podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní.

11. Žalovaná v dovolaní uviedla, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a zároveň podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

13. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

14. V oboch vyššie uvedených situáciách (§ 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.) musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na ktorej založil svoje rozhodnutie. Otázka, ktorá dovolacím súdom nebola riešená alebo považovaná za základ pre rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia.

15. K otázke možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a zároveň § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. najvyšší súd už v iných prípadoch (6 Cdo 13/2017 a 6 Cdo

21/2017) uviedol, že „uplatnenie obidvoch dovolacích dôvodov naraz sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“. Vec prejednávajúci senát sa stotožňuje s týmto právnym názorom.

16. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd - so zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalovanej - uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

17. Pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. teda nemožno zahrnúť rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 549/2001, na ktoré dovolateľka poukazuje vo svojom dovolaní.

18. Dovolateľka síce v dovolaní uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a zároveň poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 253/2012, sama však skonštatovala, že sa s týmto rozhodnutím stotožňuje. Odvolaciemu súdu iba vytýkala, že na daný prípad aplikoval nesprávne rozhodnutie. Z uvedeného teda nie je možné vyvodiť záver, že by sa odvolací súd odklonil vo svojom rozhodnutí od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

19. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. žalovaná odôvodňovala nesprávnym právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov v otázke, že veriteľ musí mať pohľadávku voči svojmu dlžníkovi už v čase, keď je právny úkon, ktorým dochádza k zmenšeniu majetku dlžníka, urobený.

20. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkové právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

21. Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník učinil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorým došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117 Občianskeho zákonníka), alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb, s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

22. Podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

23. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto

úkonu prospach.

24. Zmyslom žaloby podľa ustanovení § 42a Občianskeho zákonníka je dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že je voči veriteľovi neúčinný dlžníkom urobený právny úkon, ktorým ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Rozhodnutie súdu, ktorým bolo odporovateľnej žalobe vyhovené, potom predstavuje podklad k tomu, že sa veriteľ môže na základe titulu spôsobilého k výkonu rozhodnutia (exekučného titulu), vydaného proti dlžníkovi, domáhať nariadenia výkonu rozhodnutia postihnutím toho, čo odporovateľným (právne neúčinným) právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a to nie proti dlžníkovi, ale voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je celkom možné, musí sa veriteľ - miesto určenia neúčinnosti právneho úkonu - domáhať, aby mu ten, komu z odporovateľného právneho úkonu dlžníka vznikol prospech, vydal takto získané plnenie. Odporovateľná žaloba je teda právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v konaní o výkon rozhodnutia a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovateľným právnym úkonom ušli z majetku dlžníka, poprípade vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospachu z odporovateľného právneho úkonu.

25. Aktívne vecne legitimovaný k odporovateľnej žalobe je veriteľ, ktorého pohľadávka je vymáhateľná, ak právne úkony dlžníka ukracujú jeho uspokojenie. Veriteľom je ten, kto má voči dlžníkovi pohľadávku v dobe, kedy bol uskutočnený odporovateľný právny úkon a to i pohľadávka nesplatená alebo pohľadávka, ktorá má na základe vzniknutého záväzkového právneho vzťahu vzniknúť až v budúcnosti. Vymáhateľnou sa rozumie taká pohľadávka, ktorej splnenie je možné vynútiť cestou výkonu rozhodnutia, t. j. pohľadávka, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého je možné nariadiť výkon rozhodnutia. Právne úkony dlžníka ukracujú pohľadávku veriteľa najmä vtedy, ak vedú ku zmenšeniu majetku dlžníka a ak v ich dôsledku zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, hoci - nebyť týchto úkonov - by sa z majetku dlžníka aspoň čiastočne uspokojil.

26. Pasívna vecná legitimácia je upravená v ustanovení § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon uskutočnený. Žaloba o zaplatenie peňažnej náhrady, ktorá je opodstatnená vtedy, ak nie je možné uspokojenie veriteľa z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z majetku dlžníka, musí smerovať voči osobe, ktorej vznikol z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

27. Z ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka v ktorom sú vymedzené podmienky, za ktorých veriteľ môže právnym úkonom dlžníka odporovať, nemožno vyvodzovať, že by predpokladom odporovateľnosti muselo byť ukrátenie uspokojenia už vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Požiadavka, aby žalujúci veriteľ mal vymáhateľnú pohľadávku, je otázkou vecnej legitimácie; k tomu, aby veriteľ bol vecne legitimovaný na podanie odporovateľnej žaloby postačuje, aby jeho pohľadávka bola vymáhateľná aspoň v dobe rozhodnutia súdu o podanej odporovateľnej žalobe (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 253/2012).

28. Odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý urobil s úmyslom ukrátiť svojho veriteľa. O úmysel ukrátiť veriteľa sa jedná najmä vtedy, ak dlžník právnym úkonom chcel ukrátiť veriteľa alebo ak vedel, že právnym úkonom môže ukrátiť svojho veriteľa a pre prípad, že ho skutočne ukráti, s tým bol uzrozumený. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje veriteľa. Preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby dlžníkovi blízke; úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízky, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa vtedy (t. j. v dobe právneho úkonu) nemohli i pri náležitej obozretnosti poznať.

29. V konaní o odporovateľnej žalobe je veriteľ povinný tvrdiť a preukázať, že dlžníkov odporovateľný právny úkon ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a súčasne, že žalovanému (druhej

strane odporovateľného právneho úkonu) musel byť úmysel dlžníka odporovateľným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy, teda že žalovaný o tomto úmysle dlžníka pri právnom úkone (v čase, kedy bol uskutočnený) vedel alebo musel vedieť. Ak však ide o právny úkon medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou alebo o právny úkon uskutočnený dlžníkom v prospech osoby jemu blízkej, nemusí veriteľ tvrdiť ani preukazovať, že žalovanému musel byť úmysel dlžníka odporovateľným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy; zákon v tomto prípade predpokladá, že žalovaný o úmysle dlžníka vedel, ibaže by žalovaný preukázal, že v čase právneho úkonu dlžníka úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej obozretnosti nemohol poznať.

30. V prejednávanej veci bolo súdmi nižších inštancií z hľadiska skutkového stavu veci zistené (správnosť skutkových zistení súdmi dovolateľka nespochybňuje), že manželstvo žalobcu a D. Q. bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava z 31. marca 2004 sp. zn. 18 C 190/2001, ktorý nadobudol právoplatnosť 8. júla 2004. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 25. októbra 2004 sp. zn. 27 C 122/004 bolo zrušené právo spoločného nájmu bytu Jozefíny Matejkovej (poznámka dovolacieho súdu - teraz Q.) a S. E. k družstevnému bytu č. 9, pozostávajúceho z troch izieb, kuchyne a príslušenstva, nachádzajúceho sa na 4. poschodí, v Q., na U. X s tým, že výlučnou nájomníčkou bytu a členkou družstva bola určená D. E.. Žalobca podal na Okresný súd Trnava 29. novembra 2005 proti D. Q. žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorou sa okrem iného domáhal vyporiadanie členského podielu k predmetnému družstevnému bytu a navrhol, aby si tento ponechala D. Q. a bola jej uložená povinnosť vyplatiť žalobcovi všeobecnú hodnotu členského podielu k družstevnému bytu. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 25. septembra 2013 bolo rozhodnuté, že D. Q. je povinná zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie podielu čiastku 35 513,10 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, keď bolo zistené, že hodnota členského podielu v stavebnom bytovom družstve predstavuje 71 600,- eur. V priebehu konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov D. Q. previedla zmluvou z 1. marca 2013 členské práva a povinnosti v bytovom družstve na žalovanú.

31. S námietkou dovolateľky, že žalobcova pohľadávka vznikla až na základe rozsudku Okresného súdu Trnava z 25. septembra 2013 sp. zn. 9 C 191/2005 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, dovolací súd nesúhlasí.

32. Ak vzniklo manželom za trvania manželstva nie len právo spoločného nájmu družstevného bytu, ale tiež spoločné členstvo v bytovom družstve (§ 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka), predstavujú členské práva a povinnosti spojené s členstvom v družstve majetkovú hodnotu, ktorá je pre manželov spoločná a ktorá vyjadruje mieru ich účasti na majetku družstva. Ak bolo manželstvo rozvedené a stal sa na základe dohody rozvedených manželov alebo rozhodnutia súdu (po zrušení práva spoločného nájmu bytu) jeden z nich ako člen družstva nájomcom družstevného bytu (§ 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pripadli mu tým tiež všetky členské práva a povinnosti spojené s (ich doposiaľ spoločným) členstvom v družstve; hodnotu týchto ich členských práv a povinností je potrebné zohľadniť pri vyporiadaní spoločného majetku manželov podobne ako ďalšie majetkové hodnoty, ktoré majú spoločné.

33. Ak prípadnú podľa dohody alebo podľa rozhodnutia súdu doposiaľ spoločné členské práva a povinnosti spojené s členstvom v bytovom družstve jednému z rozvedených manželov, vznikne mu tým súčasne povinnosť vyporiadať s rozvedeným manželom hodnotu týchto členských práv a povinností. Už tým, že sa stal výlučným členom bytového družstva a že mu tým pripadli všetky členské práva a povinnosti spojené s členstvom v družstve, má voči svojmu rozvedenému manželovi z dôvodu vyporiadania hodnoty (doposiaľ spoločných) členských práv a povinností dlh, ktorý je potrebné zohľadniť pri vyporiadaní ich spoločného majetku manželov, ak nebol dobrovoľne splnený skôr. Z vyporiadania hodnoty členských práv a povinností spojených so zaniknutým členstvom v družstve teda vzniká rozvedenému manželovi pohľadávka už na základe dohody alebo rozhodnutia súdu o tom, že sa druhý z nich stáva ako člen družstva nájomcom družstevného bytu a nie až na základe vyporiadania ich spoločného majetku manželov, pri ktorom bolo k tejto pohľadávke (výlučným) členom družstva doposiaľ neuspokojenej, prihliadnuté.

34. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak vychádzal zo

skutočnosti, že D. Q. mala v dobe uzatvorenia zmluvy z 1. marca 2013 o prevode členských práv a povinností v bytovom družstve na žalovanú voči žalobcovi z dôvodu vyporiadania hodnoty (doposiaľ spoločných) členských práv a povinností pohľadávku, nakoľko D. Q. sa stala výlučnou nájomníčkou a členkou družstva na základe rozhodnutia Okresného súdu Trnava z 25. októbra 2004 č. k. 27 C 122/2004. Dovolanie žalovanej tak neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 C.s.p.

35. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli.

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.